

na Wrighta. Výhodou zařazeného textu je také to, že se už může vyrovnávat s kritikou antirealismu, jejímž nejvlivnějším představitelem je McDowell.

A poslední slovo zde má dáma. Cora Diamondová polemizuje s antirealismem textem, který zároveň vnáší do zde reprodukováné diskuse rozměr, který tento sborníček jinak úmyslně spíše opomíjí: interpretaci Wittgensteinových vlastních pozic v patřičném historickém kontextu. V diskusi s antirealisty totiž využívá jako argument originální interpretaci textu, který je pro její oponenty klasickou formulací pravdivostně-podmínkového pojetí významu, s nímž měla argumentace proti soukromému jazyku skoncovat: Wittgensteinovy první knihy *Tractatus logico-philosophicus*.

Jak už bylo řečeno, sborník je sestaven především s ohledem na diskusi o hlavních filosofických potížích spojených s tématem soukromého jazyka. Nechává převážně stranou historické wittgensteinovské bádání i řadu zajímavých linií, které v různých obdobích Wittgensteinova úvahy o soukromém jazyce inspirovala. Dokonce ani při reprodukci diskuse o pravidlech nejsou zastoupeny některé hlasy (především asi individualisté, kteří sice souhlasili s širší interpretací argumentu proti soukromému jazyku, ale zpochybňovali nezbytnost vztahu ke společenství mluvčích pro chápání nějakého chování jako jednání podle pravidla). Několik základních odkazů na tyto další texty uvádí připojený seznam četby. Na druhou stranu cílem nebylo přiblížit jednu odbornou diskusi z osmdesátých let, kterou vyvolala hlavně Kripkova kniha (společně s novým vydáním Wittgensteinových *Poznámek o základech matematiky* krátce předtím). Šlo o to otevřít českému čtenáři cestu k širšímu živému trendu debat o významu a pravidlech.

Je možný soukromý jazyk?

Alfred J. Ayer